

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Ради Платіжної організації
Національної платіжної системи
“Український платіжний простір”,
протокол від 31.08.2020 № 57/18/2020

(у редакції рішення Ради Оператора
Національної платіжної системи
“Український платіжний простір”,
протокол від 26.12.2024 № 57/26/2024)

**Положення про функціонування
Національної платіжної системи
“Український платіжний простір”
в особливий період**

ЗМІСТ

I. Загальні положення.....	3
II. Загальні засади функціонування НПС “ПРОСТІР” в особливий період	4
III. Функціонування НПС “ПРОСТІР” під час режиму підвищеної готовності... 6	6
IV. Функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії обмеженого режиму	6
V. Функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії критичного режиму	6
VI. Перехід до функціонування НПС “ПРОСТІР” у штатному режимі після закінчення особливого періоду.....	6
Додаток 1.....	8
Додаток 2.....	12
Додаток 3.....	17

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про оборону України”, “Про правовий режим воєнного стану”, “Про платіжні послуги”, Положення про організацію забезпечення безперебійного функціонування в умовах особливого періоду банківської системи України, діяльності небанківських фінансових установ та інших осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 14 червня 2024 року № 67 (далі – Положення № 67), Положення про забезпечення здійснення безготівкових розрахунків в Україні в умовах особливого періоду, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 16 жовтня 2024 року № 125 (далі - Положення № 125), Правил Національної платіжної системи “Український платіжний простір”, затверджених рішенням Ради Платіжної організації, протокол від 07 червня 2013 року (зі змінами) (далі – Правила НПС “ПРОСТІР”), інших законодавчих актів України та нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Національний банк) і визначає загальні засади функціонування Національної платіжної системи “Український платіжний простір” (далі – НПС “ПРОСТІР”) в умовах особливого періоду.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

1) білінг – розрахунок комісійних винагород за послуги Центрального маршрутизатора та розрахунково-клірингового центру НПС “ПРОСТІР”, надані протягом визначеного білінгового періоду;

2) кліринг – механізм, що включає збирання, сортування, реконсиляцію та проведення взаємозаліку зустрічних вимог учасників НПС “ПРОСТІР”, а також обчислення за кожним із них сумарного сальдо за визначений період часу між загальними обсягами вимог та зобов’язань;

3) незалежний процесинговий центр (далі – НПЦ) – процесингова установа, юридична особа, яка є технологічним оператором платіжних послуг та на підставі належним чином укладеного з Оператором договору надає послуги процесингу емітентам та/або еквайрам згідно з договорами з ними;

4) режим on-us – режим обробки платіжних операцій з використанням ЕПЗ НПС “ПРОСТІР”, при якому всі операції здійснюються та обробляються в межах власної платіжної інфраструктури одного учасника НПС “ПРОСТІР”;

5) розрахунковий банк ПРОСТІР (далі – Розрахунковий банк) – банк, який здійснює розрахунки між учасниками ПРОСТІР;

6) СВРБ – система взаємодії з Розрахунковим банком;

7) СЕП – система електронних платежів Національного банку;

8) Центральний маршрутизатор та розрахунково-кліринговий центр НПС “ПРОСТІР” (далі – Центральний маршрутизатор) – програмно-технічний комплекс Національного банку, який здійснює маршрутизацію та кліринг трансакцій з використанням ЕПЗ НПС “ПРОСТІР”;

9) штатний режим функціонування НПС “ПРОСТІР” – режим функціонування НПС “ПРОСТІР” відповідно до затверджених нормативних документів з питань функціонування цієї системи.

Термін “особливий період” уживається в цьому Положенні в значенні, наведеному в Законі України “Про оборону України”.

Інші терміни в цьому Положенні вживаються в значеннях, визначених законодавчими актами України, нормативно-правовими актами Національного банку з питань організації забезпечення безперебійного функціонування в умовах особливого періоду банківської системи України, діяльності небанківських фінансових установ та інших осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги, регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк, Правилами НПС “ПРОСТІР” та іншими нормативними документами НПС “ПРОСТІР”.

II. Загальні засади функціонування НПС “ПРОСТІР” в особливий період

3. Загальне управління НПС “ПРОСТІР” в умовах особливого періоду здійснює Рада Оператора НПС “ПРОСТІР” (далі – Рада), а оперативне управління – Рада або голова Ради, які діють згідно з нормативно-правовими та розпорядчими актами Національного банку, нормативними документами НПС “ПРОСТІР” щодо функціонування НПС “ПРОСТІР”, цього Положення та приймають рішення з урахуванням обставин, що складаються в країні в особливий період. Рішення Ради та голови Ради є обов'язковими до виконання всіма учасниками НПС “ПРОСТІР”.

4. Порядок забезпечення функціонування НПС “ПРОСТІР” в умовах особливого періоду залежить від режиму функціонування суб'єктів фінансової системи України і Національного банку (далі – режим), введеного відповідно до Положення № 67.

5. Залежно від потенційної загрози та/або фактичного впливу на ринок фінансових послуг України, в умовах особливого періоду можуть вводитись наступні режими:

- 1) підвищеної готовності;
- 2) обмежений;
- 3) критичний.

6. Національний банк, в умовах особливого періоду, може прийняти рішення про передачу управління НПС “ПРОСТІР” Правлінню Національного банку. В такому випадку всі функції Ради переходять до Правління Національного банку.

7. Учасники НПС “ПРОСТІР” до моменту введення обмеженого режиму та/або критичного режиму повинні забезпечити:

1) можливість виконання платіжних операцій з використанням платіжних карток НПС “ПРОСТІР” у всіх власних платіжних пристроях та віртуальних платіжних терміналах;

2) безперервне функціонування власних телекомунікаційних систем, що забезпечують роботу основного та резервного каналів зв'язку з Центральним маршрутизатором, процесингових та інших систем, що задіяні в здійсненні платіжних операцій з використанням платіжних карток НПС “ПРОСТІР”, у тому числі з урахуванням імовірного обмеження постачання електроенергії та/або електронних комунікаційних послуг строком не менше ніж сім діб.

8. Учасники мають право обмежити/зупинити роботу в НПС “ПРОСТІР”, якщо у постачальників послуг, які забезпечують роботу учасника в системі, виникають форс-мажорні обставини і такі постачальники припиняють або зупиняють постачання таких послуг. В такому випадку учасник у найкоротший термін, але не пізніше наступного робочого дня, повідомляє електронним повідомленням на офіційну електронну поштову скриньку Національного банку nbu@bank.gov.ua або за допомогою системи електронної пошти Національного банку (портал 22SPRA@U1H0) або іншими засобами електронного зв'язку, що використовуються Національним банком для електронного документообігу (далі – система електронного документообігу) про настання таких обставин Оператора, який вживає необхідних заходів для обмеження/зупинення роботи

такого учасника в НПС “ПРОСТІР” або продовження його роботи в НПС “ПРОСТІР” з урахуванням обставин, що виникли.

III. Функціонування НПС “ПРОСТІР” під час режиму підвищеної готовності

9. НПС “ПРОСТІР” у разі настання особливого періоду на території України, введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, функціонує у режимі підвищеної готовності відповідно до Протоколу функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії режиму підвищеної готовності (додаток 1 до цього Положення) до введення Національним банком обмеженого або критичного режиму, або закінчення особливого періоду на території України.

IV. Функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії обмеженого режиму

10. НПС “ПРОСТІР” на підставі прийнятого Правлінням Національного банку рішення про введення обмеженого режиму, активує Протокол функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії обмеженого режиму (додаток 2 до цього Положення) та переходить до функціонування в обмеженому режимі.

11. Оператор невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня, інформує учасників НПС “ПРОСТІР” засобами системи електронного документообігу), про перехід НПС “ПРОСТІР” до роботи в обмеженому режимі.

V. Функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії критичного режиму

12. НПС “ПРОСТІР” на підставі прийнятого Правлінням Національного банку рішення про введення критичного режиму, активує Протокол функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії критичного режиму (додаток 3 до цього Положення) та переходить до функціонування в критичному режимі.

13. Оператор невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня, після прийняття Правлінням Національного банку рішення про введення критичного режиму, інформує учасників НПС “ПРОСТІР” засобами системи електронного документообігу про прийняте Правлінням Національного банку рішення та про перехід НПС “ПРОСТІР” до роботи у критичному режимі.

VI. Перехід до функціонування НПС “ПРОСТІР” у штатному режимі після закінчення особливого періоду

14. Після закінчення особливого періоду автоматично скасовується дія відповідного протоколу та НПС “ПРОСТІР” переходить до функціонування в

штатному режимі. Оператор повідомляє засобами корпоративної електронної пошти Національного банку або засобами системи електронного документообігу учасників НПС “ПРОСТІР” про перехід до штатного режиму роботи не пізніше наступного робочого дня за днем скасування особливого періоду.

15. Учасники НПС “ПРОСТІР”, роботу яких було обмежено/зупинено під час дії особливого періоду, повідомляють Оператора, в спосіб, визначений пунктом 8 розділу II цього Положення, про можливість відновлення роботи. Оператор вживає необхідних заходів для відновлення роботи такого учасника в НПС “ПРОСТІР”.

16. Учасники, участь яких у НПС “ПРОСТІР” було припинено, відновлюють участь у НПС “ПРОСТІР” відповідно до Правил НПС “ПРОСТІР” та нормативних документів, що визначають процедуру та послідовність вступу учасників до НПС “ПРОСТІР”.

17. Оператор, за необхідності, забезпечує скасування лімітів та/або інших обмежень на здійснення операцій з використанням ЕПЗ НПС “ПРОСТІР”, встановлених під час дії особливого періоду.

Голова Ради,
директор Департаменту платіжних систем
та інноваційного розвитку

Андрій ПОДДЄРЬОГІН

Додаток 1
до Положення про функціонування
Національної платіжної системи
“Український платіжний простір” в
особливий період
(пункт 9 розділу III)

Протокол функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії режиму підвищеної готовності

I. Опис послідовності дій та перелік заходів, які повинні здійснюватися для режиму підвищеної готовності

1. НПС “ПРОСТІР” функціонує в штатному режимі, забезпечує маршрутизацію трансакцій та здійснення взаєморозрахунків за результатами клірингу та білінгу відповідно до нормативних та інших документів НПС “ПРОСТІР”.

2. Учасники НПС “ПРОСТІР”:

1) забезпечують здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням ЕПЗ НПС “ПРОСТІР” відповідно до вимог законодавства, нормативно-правового акту Національного банку з питань емісії та еквайрингу платіжних інструментів та інших нормативно-правових актів, що регулюють здійснення платіжних та інших операцій в умовах особливого періоду, що видає Національний банк для режиму підвищеної готовності, Правил та інших документів НПС “ПРОСТІР” та внутрішніх документів учасника;

2) забезпечують роботу власних платіжних пристроїв, віртуальних платіжних терміналів та обслуговування держателів платіжних карток НПС “ПРОСТІР”.

3. Національний банк підтримує в робочому стані комунікаційні системи, які забезпечують роботу каналу зв'язку з Центральним маршрутизатором.

4. Центральний маршрутизатор забезпечує функціонування своїх основної та резервних систем, а також основних та резервних каналів зв'язку. У разі виникнення технічних проблем в основній системі Центрального маршрутизатора, здійснюється переключення на його резервну систему.

5. У разі порушення зв'язку Центрального маршрутизатора з учасником НПС “ПРОСТІР” або НПС за основним каналом зв'язку, здійснюється

переключення на резервний канал зв'язку в автоматичному або ручному режимі в залежності від налаштувань мережевого обладнання учасника НПС "ПРОСТІР" або НПЦ. Виконання маршрутизації транзакцій через НПС "ПРОСТІР" зупиняється у разі одночасної недоступності основного та резервного каналів зв'язку з Центральним маршрутизатором до відновлення зв'язку за одним із каналів.

6. Учасник НПС "ПРОСТІР" у разі:

1) припинення функціонування основної та резервних систем Центрального маршрутизатора продовжує, до відновлення роботи систем Центрального маршрутизатора, функціонувати в межах власного процесингового центру або НПЦ та здійснювати транзакції у власній мережі (в режимі on-us);

2) порушення функціонування телекомунікаційних мереж усередині його інформаційної мережі самостійно приймає рішення щодо обмеження обслуговування користувачів.

Оператор не зупиняє і не обмежує роботу учасника в НПС "ПРОСТІР" у разі порушення функціонування телекомунікаційних або інформаційних мереж учасника.

7. Центральний маршрутизатор, за наявності відповідного рішення Ради, забезпечує:

налаштування відповідних систем Центрального маршрутизатора щодо обмеження, зупинення чи припинення надання окремих послуг у НПС "ПРОСТІР";

встановлення відповідних лімітів за окремими типами операцій у НПС "ПРОСТІР" шляхом відповідного налаштування в системах Центрального маршрутизатора;

у разі зміни регламенту роботи НПС "ПРОСТІР" (включаючи перенесення термінів виконання взаєморозрахунків за клірингом) обробку клірингових файлів та здійснення взаєморозрахунків у терміни, встановлені такими змінами.

II. Перелік відповідальних осіб за організацію, контроль і виконання дій та завдань для функціонування НПС "ПРОСТІР" у режимі підвищеної готовності (з класифікацією та розподілом ролей)

8. Перелік відповідальних осіб за організацію, контроль і виконання дій та завдань для функціонування НПС "ПРОСТІР" у режимі підвищеної готовності (з класифікацією та розподілом ролей) визначається окремим внутрішнім документом Оператора.

III. Порядок взаємодії та способи комунікації між керівниками, працівниками, відокремленими підрозділами Національного банку, а також між Національним банком та учасниками НПС “ПРОСТІР”/НПЦ

9. Комунікація між керівниками та працівниками Національного банку, які задіяні в процесі розвитку, супроводження та забезпечення діяльності НПС “ПРОСТІР”, здійснюється засобами корпоративної електронної пошти Національного банку, засобами системи електронного документообігу та засобами телекомунікаційного зв'язку.

10. Комунікація з учасниками НПС “ПРОСТІР” та НПЦ здійснюється засобами системи електронного документообігу, засобами корпоративної електронної пошти Національного банку та засобами телекомунікаційного зв'язку.

11. Оператор для забезпечення свого функціонування та доведення своїх рішень до учасників НПС “ПРОСТІР” та НПЦ залишає за собою право використовувати альтернативні засоби електронної комунікації або паперові носії інформації у разі виникнення технічних проблем із засобами електронного зв'язку.

12. Оператор забезпечує передавання інформації щодо нетто-позицій за результатами клірингу та білінгу до Розрахункового банку з використанням СВРБ, а у разі виникнення технічних проблем – альтернативними засобами, зокрема захищеним електронним повідомленням, яке підписано кваліфікованим електронним підписом голови Ради (у разі його відсутності – заступника голови Ради).

IV. Порядок активації протоколу

13. Активація цього протоколу здійснюється одночасно з настанням особливого періоду на території України, у зв'язку з уведенням воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях.

V. Порядок виконання дій та завдань для режиму підвищеної готовності.

14. Дії та завдання виконуються відповідальними працівниками, що задіяні в процесі розвитку, супроводження та забезпечення діяльності НПС “ПРОСТІР” відповідно до своїх функціональних обов'язків, згідно із внутрішніми документами НПС “ПРОСТІР”, включаючи регламенти процесів.

VI. Перелік необхідних ресурсів для забезпечення функціонування НПС “ПРОСТІР” (включно з людськими).

15. Перелік необхідних ресурсів для забезпечення функціонування НПС “ПРОСТІР” у режимі підвищеної готовності визначається окремим внутрішнім документом Оператора.

Додаток 2
до Положення про функціонування
Національної платіжної системи
“Український платіжний простір”
в особливий період
(пункт 10 розділу IV)

Протокол функціонування НПС “ПРОСТІР” під час дії обмеженого режиму

I. Опис послідовності дій та перелік заходів, які повинні здійснюватися для обмеженого режиму

1. НПС “ПРОСТІР” функціонує з урахуванням наявності системного впливу прямих загроз (життю/здоров’ю людей та цілісності/працездатності інфраструктури) та об’єктивних обставин, за яких можливі випадки недотримання умов та обсягів надання послуг та/або виконання функцій суб’єктами взаємовідносин у НПС “ПРОСТІР”.

2. НПС “ПРОСТІР” забезпечує маршрутизацію транзакцій та здійснення взаєморозрахунків учасників НПС “ПРОСТІР” за результатами клірингу та білінгу відповідно до нормативних та інших документів НПС “ПРОСТІР”.

3. Учасники НПС “ПРОСТІР”:

1) забезпечують здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням ЕПЗ НПС “ПРОСТІР” відповідно до вимог законодавства, нормативно-правового акту Національного банку з питань емісії та еквайрингу платіжних інструментів та інших нормативно-правових актів, що регулюють здійснення платіжних та інших операцій в умовах особливого періоду, що видає Національний банк для обмеженого режиму функціонування, Правил та інших документів НПС “ПРОСТІР” та внутрішніх документів учасника, до настання обставин, що унеможливають їх здійснення;

2) забезпечують роботу власних платіжних пристроїв, віртуальних платіжних терміналів та обслуговування держателів ЕПЗ НПС “ПРОСТІР” до настання обставин, що унеможливають забезпечення такої роботи та/або обслуговування держателів ЕПЗ НПС “ПРОСТІР”.

4. Учасник НПС “ПРОСТІР” у разі настання обставин, які унеможливають здійснення міжбанківських платіжних операцій через СЕП, негайно повідомляє Оператора про ці обставини в спосіб, визначений пунктом 8 розділу II цього

Положення. Рада, за необхідності, приймає рішення про обмеження / зупинення роботи такого учасника в НПС “ПРОСТІР”. Оператор та Розрахунковий банк, у випадку якщо роботу учасника в НПС “ПРОСТІР” було зупинено, забезпечують проведення клірингових та білінгових розрахунків за операціями, які відбулися до прийняття Радою такого рішення.

5. У разі виникнення диспутів за операціями, які відбулися до прийняття рішення Радою про зупинення роботи учасника в НПС “ПРОСТІР”, Оператор та Розрахунковий банк забезпечують проведення клірингових розрахунків за ними у строки, зазначені в Регламенті Національної платіжної системи “Український платіжний простір”, затвердженого рішенням Ради Платіжної організації НПС “ПРОСТІР” (протокол від 23.06.2017 № 57/15/2017, зі змінами) та відповідно до Порядку вирішення спірних ситуацій з використанням електронних платіжних засобів Національної платіжної системи “Український платіжний простір”, затвердженого рішенням Ради Платіжної організації НПС “ПРОСТІР” (протокол від 16.01.2017, зі змінами), та відповідних білінгових розрахунків.

6. У разі недостатності коштів на кореспондентському рахунку учасника НПС “ПРОСТІР” / обслуговуючого банку для забезпечення виконання зобов’язань перед іншими учасниками розрахунків та/або Оператором, Розрахунковий банк використовує кошти страхового фонду у порядку, визначеному документами Оператора, які встановлюють порядок використання цих коштів.

7. Національний банк підтримує в робочому стані комунікаційні системи, які забезпечують роботу каналу зв’язку з Центральним маршрутизатором.

8. Центральний маршрутизатор забезпечує функціонування своїх основної та резервних систем, а також основних та резервних каналів зв’язку. У разі виникнення технічних проблем в основній системі Центрального маршрутизатора або настання негативних факторів, забезпечується оперативне переключення на його резервну систему, у терміни, що визначаються з урахуванням наявності прямих загроз життю/здоров’ю людей або необхідності та можливості відновлення процесів.

9. У разі порушення зв’язку Центрального маршрутизатора з учасником НПС “ПРОСТІР” або НПС за основним каналом зв’язку, здійснюється переключення на резервний канал зв’язку в автоматичному або ручному режимі в залежності від налаштувань мережевого обладнання учасника НПС “ПРОСТІР” або НПС. Виконання маршрутизації транзакцій учасника через НПС “ПРОСТІР” зупиняється у разі одночасної недоступності основного та

резервного каналів зв'язку з Центральним маршрутизатором до відновлення зв'язку за одним із каналів.

10. Учасник НПС “ПРОСТІР” у разі:

1) припинення функціонування основної та резервних систем Центрального маршрутизатора продовжує, до відновлення роботи систем Центрального маршрутизатора, функціонувати в межах власного процесингового центру або НПЦ та здійснювати трансакції у власній мережі (в режимі on-us);

2) порушення функціонування телекомунікаційних мереж усередині його інформаційної мережі самостійно приймає рішення щодо обмеження обслуговування користувачів.

Оператор не зупиняє і не обмежує роботу учасника в НПС “ПРОСТІР” в разі порушення функціонування телекомунікаційних або інформаційних мереж учасника.

11. Центральний маршрутизатор, за наявності відповідного рішення Ради забезпечує:

1) налаштування відповідних систем Центрального маршрутизатора щодо обмеження, зупинення чи припинення надання окремих послуг у НПС “ПРОСТІР”;

2) встановлення відповідних лімітів за окремими типами операцій у НПС “ПРОСТІР” шляхом відповідного налаштування в системах Центрального маршрутизатора;

3) у разі зміни регламенту роботи НПС “ПРОСТІР” (включаючи перенесення термінів виконання взаєморозрахунків за клірингом) обробку клірингових файлів та здійснення взаєморозрахунків у терміни, встановлені такими змінами.

II. Перелік відповідальних осіб за організацію, контроль і виконання дій та завдань для функціонування НПС “ПРОСТІР” у обмеженому режимі (з класифікацією та розподілом ролей)

12. Перелік відповідальних осіб за організацію, контроль і виконання дій та завдань для функціонування НПС “ПРОСТІР” у обмеженому режимі (з

класифікацією та розподілом ролей) визначається окремим внутрішнім документом Оператора.

III. Порядок взаємодії та способи комунікації між керівниками, працівниками, відокремленими підрозділами Національного банку, а також між Національним банком та учасниками НПС “ПРОСТІР” / НПЦ

13. Комунікація між керівниками та працівниками Національного банку, які задіяні в процесі розвитку, супроводження та забезпечення діяльності НПС “ПРОСТІР”, а також з іншими працівниками Національного банку з метою виконання своїх функціональних обов’язків, під час дії обмеженого режиму здійснюється засобами системи електронного документообігу, корпоративної електронної пошти Національного банку, засобами телекомунікаційного зв’язку та за необхідності – з використанням інших сервісів обміну повідомленнями в мережі Інтернет, не заборонених до використання розпорядчими актами Національного банку.

14. Комунікація Оператора з учасниками НПС “ПРОСТІР” та НПЦ здійснюється засобами системи електронного документообігу, засобами корпоративної електронної пошти Національного банку, засобами телекомунікаційного зв’язку та за необхідності – з використанням інших сервісів обміну повідомленнями в мережі Інтернет, не заборонених до використання розпорядчими актами Національного банку.

15. Оператор для забезпечення свого функціонування та доведення своїх рішень до учасників НПС “ПРОСТІР” та НПЦ залишає за собою право використовувати альтернативні засоби електронної комунікації або паперові носії інформації у разі виникнення технічних проблем із засобами електронного зв’язку.

16. Оператор забезпечує передавання інформації щодо нетто-позицій за результатами клірингу та білінгу до Розрахункового банку з використанням СВРБ, а у разі виникнення технічних проблем – альтернативними засобами, зокрема захищеним електронним повідомленням, яке підписано кваліфікованим електронним підписом голови Ради (у разі його відсутності – заступником голови Ради).

IV. Порядок активації протоколу

17. Активація Протоколу здійснюється одночасно з введенням Національним банком обмеженого режиму.

18. Оператор невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після дня набрання відповідним рішенням Правління Національного банку чинності, інформує учасників НПС “ПРОСТІР” засобами системи електронного документообігу або засобами корпоративної електронної пошти Національного банку про активацію Протоколу переходу функціонування НПС “ПРОСТІР” до роботи в обмеженому режимі.

V. Порядок виконання дій та завдань для обмеженого режиму

19. Дії та завдання виконуються відповідальними працівниками Національного банку, що задіяні в процесі розвитку, супроводження та забезпечення діяльності НПС “ПРОСТІР” відповідно до своїх функціональних обов’язків, згідно з внутрішніми документами НПС “ПРОСТІР”, включаючи регламенти процесів, та з урахуванням технічної можливості і відсутності впливу прямих загроз життю/здоров’ю працівників.

VI. Перелік необхідних ресурсів для забезпечення функціонування НПС “ПРОСТІР” (включно з людськими)

20. Перелік необхідних ресурсів для забезпечення функціонування НПС “ПРОСТІР” у обмеженому режимі визначається окремим внутрішнім документом Оператора.

Додаток 3
до Положення про функціонування
Національної платіжної системи
“Український платіжний простір” в
особливий період
(пункт 12 розділу V)

Протокол функціонування НПС ПРОСТІР під час дії критичного режиму

I. Опис послідовності дій та перелік заходів

1. НПС “ПРОСТІР” функціонує з урахуванням наявності системного критичного впливу прямих загроз (життю/здоров'ю людей та цілісності/працездатності/доступності інфраструктури), безпекових ситуацій, за яких надання послуг та/або виконання функцій/завдань суб'єктами взаємовідносин в НПС “ПРОСТІР” може бути значно обмежено або навіть зупинено.

2. НПС “ПРОСТІР” забезпечує маршрутизацію транзакцій та здійснення взаєморозрахунків учасників за результатами клірингу та білінгу відповідно до нормативних документів, які регулюють діяльність НПС “ПРОСТІР”.

3. Учасники НПС “ПРОСТІР”:

1) забезпечують здійснення платіжних та/або інших операцій з використанням ЕПЗ НПС “ПРОСТІР” відповідно до вимог законодавства, нормативно-правового акту Національного банку з питань емісії та еквайрингу платіжних інструментів та інших нормативно-правових актів, що регулюють здійснення платіжних та інших операцій в умовах особливого періоду, що видає Національний банк для критичного режиму функціонування, Правил та інших документів НПС “ПРОСТІР” та внутрішніх документів учасника, до настання обставин, що унеможливають їх здійснення;

2) забезпечують роботу власних платіжних пристроїв, віртуальних платіжних терміналів та обслуговування держателів платіжних карток НПС “ПРОСТІР” до настання обставин, що унеможливають забезпечення такої роботи та/або обслуговування держателів ЕПЗ НПС “ПРОСТІР”.

4. Учасник НПС “ПРОСТІР” у разі настання обставин, які унеможливають здійснення міжбанківських платіжних операцій, через СЕП, негайно повідомляє Оператора про ці обставини в спосіб, визначений пунктом 8 розділу II цього Положення. Рада, за необхідності, приймає рішення про обмеження / зупинення

роботи такого учасника в НПС “ПРОСТІР”. Оператор та Розрахунковий банк, у випадку, якщо роботу учасника в НПС “ПРОСТІР” було зупинено, забезпечують проведення клірингових та білінгових розрахунків за операціями, які відбулися до прийняття Радою такого рішення.

5. У разі виникнення диспутів за операціями, які відбулися до прийняття рішення Радою про зупинення роботи учасника в НПС “ПРОСТІР”, Оператор та Розрахунковий банк забезпечують проведення клірингових розрахунків за ними у строки, зазначені в Регламенті Національної платіжної системи “Український платіжний простір”, затвердженого рішенням Ради Платіжної організації НПС “ПРОСТІР” (протокол від 23.06.2017 № 57/15/2017, із змінами) та відповідно до Порядку вирішення спірних ситуацій з використанням електронних платіжних засобів Національної платіжної системи “Український платіжний простір”, затвердженого рішенням Ради Платіжної організації НПС “ПРОСТІР” (протокол від 16.01.2017, зі змінами), та відповідних білінгових розрахунків.

6. У разі недостатності коштів на кореспондентському рахунку учасника НПС “ПРОСТІР” / обслуговуючого банку для забезпечення виконання зобов’язань перед іншими учасниками розрахунків та/або Оператором Розрахунковий банк використовує кошти страхового фонду у порядку, визначеному документами Оператора, які встановлюють порядок використання цих коштів.

7. У разі прийняття Національним банком рішення щодо виключення банку з довідника учасників СЕП Оператор та Розрахунковий банк забезпечують проведення клірингових та білінгових розрахунків за операціями, які були здійснені до прийняття такого рішення.

8. Національний банк забезпечує наявність учасника НПС “ПРОСТІР” в довіднику учасників СЕП на момент здійснення розрахунків Розрахунковим банком.

9. Національний банк підтримує в робочому стані комунікаційні системи, які забезпечують роботу каналу зв’язку з Центральним маршрутизатором.

10. Центральний маршрутизатор забезпечує функціонування своїх основної та резервних систем, а також основних та резервних каналів зв’язку. У разі виникнення технічних проблем в основній системі Центрального маршрутизатора, або настання негативних факторів, забезпечується оперативне переключення на його резервну систему, у терміни, що визначаються з урахуванням наявності прямих загроз життю/здоров’ю людей або необхідності та можливості відновлення процесів.

11. У разі порушення зв'язку Центрального маршрутизатора з учасником НПС "ПРОСТІР" або НПЦ за основним каналом зв'язку, здійснюється переключення на резервний канал зв'язку в автоматичному або ручному режимі в залежності від налаштувань мережевого обладнання учасника НПС "ПРОСТІР" або НПЦ. Виконання маршрутизації транзакцій учасника через НПС "ПРОСТІР" зупиняється у разі одночасної недоступності основного та резервного каналів зв'язку з Центральним маршрутизатором до відновлення зв'язку за одним із каналів.

12. Учасник НПС "ПРОСТІР" у разі:

1) припинення функціонування основної та резервної системи Центрального маршрутизатора продовжує, до відновлення роботи систем Центрального маршрутизатора, функціонувати в межах власного процесингового центру або НПЦ та здійснювати транзакції у власній мережі (в режимі on-us);

2) порушення функціонування телекомунікаційних мереж усередині його інформаційної мережі самостійно приймає рішення щодо обмеження обслуговування користувачів.

Оператор не зупиняє і не обмежує роботу учасника в НПС "ПРОСТІР" в разі порушення функціонування телекомунікаційних або інформаційних мереж учасника.

13. Центральний маршрутизатор, за наявності відповідного рішення Ради, забезпечує:

1) налаштування відповідних систем Центрального маршрутизатора щодо обмеження, зупинення чи припинення надання окремих послуг у НПС "ПРОСТІР";

2) встановлення відповідних лімітів за окремими типами операцій у НПС "ПРОСТІР" шляхом відповідного налаштування в системах Центрального Маршрутизатора;

3) у разі зміни регламенту роботи НПС "ПРОСТІР" (включаючи перенесення термінів виконання взаєморозрахунків за клірингом) обробку клірингових файлів та здійснення взаєморозрахунків у терміни, встановлені такими змінами.

II. Перелік відповідальних осіб за організацію, контроль і виконання дій та завдань для функціонування НПС “ПРОСТІР” у критичному режимі (з класифікацією та розподілом ролей)

14. Перелік відповідальних осіб за організацію, контроль і виконання дій та завдань для функціонування НПС “ПРОСТІР” у критичному режимі (з класифікацією та розподілом ролей) визначається окремим внутрішнім документом Оператора.

III. Порядок взаємодії та способи комунікації між керівниками, працівниками, відокремленими підрозділами Національного банку, а також між Національним банком та учасниками НПС “ПРОСТІР” / НПЦ

15. Комунікація між керівниками та працівниками Національного банку, які задіяні в процесі розвитку, супроводження та забезпечення діяльності НПС “ПРОСТІР”, здійснюється засобами системи електронного документообігу, корпоративної електронної пошти Національного банку та засобами телекомунікаційного зв'язку та за необхідності – з використанням інших сервісів обміну повідомленнями в мережі Інтернет, не заборонених до використання розпорядчими актами Національного банку.

16. Комунікація з учасниками НПС “ПРОСТІР” та НПЦ здійснюється засобами системи електронного документообігу, засобами корпоративної електронної пошти Національного банку, засобами телекомунікаційного зв'язку та за необхідності – з використанням інших сервісів обміну повідомленнями в мережі Інтернет, не заборонених до використання розпорядчими актами Національного банку.

17. Оператор для забезпечення свого функціонування та доведення своїх рішень до учасників НПС “ПРОСТІР” та НПЦ залишає за собою право використовувати альтернативні засоби електронної комунікації або паперові носії інформації у разі виникнення технічних проблем із засобами електронного зв'язку.

18. Оператор забезпечує передавання інформації щодо нетто-позицій за результатами клірингу та білінгу до Розрахункового банку з використанням СВРБ, а у разі виникнення технічних проблем – альтернативними засобами, зокрема захищеним електронним повідомленням, яке підписано кваліфікованим електронним підписом голови Ради (у разі його відсутності – заступником голови Ради).

IV. Порядок активації протоколу

19. Активація Протоколу здійснюється одночасно з введенням Національним банком критичного режиму.

20. Оператор невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після дня набрання відповідним рішенням Правління Національного банку чинності, інформує учасників НПС “ПРОСТІР” засобами системи електронного документообігу або засобами корпоративної електронної пошти Національного банку про активацію Протоколу переходу функціонування НПС “ПРОСТІР” до роботи в критичному режимі.

V. Порядок виконання дій та завдань для критичного режиму

21. Дії та завдання виконуються відповідальними працівниками Національного банку, що задіяні в процесі розвитку, супроводження та забезпечення діяльності НПС “ПРОСТІР” відповідно до своїх функціональних обов’язків, згідно з внутрішніми документами НПС “ПРОСТІР”, включаючи регламенти процесів, та з урахуванням технічної можливості і відсутності впливу прямих загроз життю/здоров’ю працівників.

VI. Перелік необхідних ресурсів для забезпечення функціонування НПС “ПРОСТІР” (включно з людськими)

22. Перелік необхідних ресурсів для забезпечення функціонування НПС “ПРОСТІР” у критичному режимі визначається окремим внутрішнім документом Оператора.